

Juho Kangas

**TALOUSHALLINNON KUSTANNUSTEN LASKEMINEN TOIMINTOLASKENNAN
AVULLA PIENESSÄ OSAKEYHTIÖSSÄ**

**TALOUSHALLINNON KUSTANNUSTEN LASKEMINEN TOIMINTOLASKENNAN
AVULLA PIENESSÄ OSAKEYHTIÖSSÄ**

Juho Kangas
Opinnäytetyö
Syksy 2020
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Taloushallinto

Tekijä: Juho Kangas

Opinnäytetyön nimi: Taloushallinnon kustannusten laskeminen toimintolaskennan avulla pienessä osakeyhtiössä

Työn ohjaaja: Juhani Kurula

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2020

Sivumäärä: 27 + 1

Opinnäytetyön aihe on syntynyt toimeksiantajan suurista taloushallinnon aiheuttamista kustannuksista. Toimeksiantajan yritys on pieni osakeyhtiö, mutta liiketoiminta on kuitenkin kasvanut paljon ja tilitoimiston suuret laskut yllättivät toimeksiantajan. Tästä syntyi idea lähteä tutkimaan eri vaihtoehtoja taloushallinnon prosessien hoitamiseen ja miettiä niiden aiheuttamia kustannuksia.

Tietoperusta koostuu toimintolaskennan ja taloushallinnon prosessien, etenkin pää- ja osakirjanpitojen teorioista. Näiden lähteinä on käytetty niihin liittyvää kirjallisuutta. Tämän tietoperustan perusteella lähdetään muodostamaan toimintolaskentamalli, jossa tarkastellaan taloushallinnon kustannuksia tositteiden perusteella. Tutkimusmenetelmänä on siis toiminnallinen työ, jossa luodaan toimeksiantajalle laskuri taloushallinnon kustannuksia varten.

Toiminnallisen työn tuloksena valmistui laskentapohja, jonka avulla tositteiden aiheuttamat kustannukset voitaisi laskea ainakin suuntaa antavasti. Tämän myötä tutkimuskysymyksille saatiin myös vastaukset.

Johtopäätöksissä todetaan, että toimintolaskentaa voidaan käyttää taloushallinnon kustannusten selvittämiseen ja luetellaan mahdolliset resurssit, joita taloushallinnon prosessit vaativat. Näiden johtopäätösten myötä pohditaan, että mikä voisi olla toimeksiantajalle paras toimintamalli taloushallinnon prosessien toteuttamiseen. Jatkotoimenpiteenä laskentapohjaa voidaan mahdollisesti tarkentaa ja tarkastella taloushallinnon kustannuksia eri näkökulmista.

Asiasanat: Toimintolaskenta, taloushallinnon prosessit, tosite

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Business Economics, Option of Financial Administration

Author: Juho Kangas

Title of thesis: Calculating financial administration costs using activity-based costing in a small limited company

Supervisor: Juhani Kurula

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2020 Number of pages: 27 + 1

The topic of the thesis has arisen from the client's high costs caused by financial administration. The client's company is a small, limited company, but the business has grown a lot and the accounting firm's large invoices surprised the client. This gave rise to the idea of exploring different options for managing financial administration processes and considering the costs involved.

The knowledge base consists of theories of activity-based costing and financial administration processes, especially general and partial accounting. Related literature has been used as a source for these. Based on this knowledge base, an activity-based costing model is set up, in which the costs of financial administration are examined by vouchers. The research method is thus functional work, which creates a counter for the client for financial administration costs.

As a result of the functional work, a calculation basis was completed, which would allow the costs caused by the vouchers to be calculated at least indicatively. This also provided answers to the research questions.

The conclusions state that activity accounting can be used to determine financial management costs and list potential resources required by financial administration processes. With these conclusions, it is considered what could be the best operating model for the client to implement the financial administration processes. As a follow-up measure, the calculation basis can possibly be focused, and financial management costs can be viewed from different perspectives.

Keywords: Activity-based costing, financial administration processes, voucher

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJA.....	8
2.1	Yrityksen liikeidea.....	8
2.2	Yrityksen synty ja liiketoiminnan kehittyminen	8
3	TOIMINTOLASKENTA	10
3.1	Toimintolaskennan perusteet	10
3.2	Resurssit ja resurssiajurit	11
3.3	Toiminnot ja toimintoajurit.....	11
3.4	Toimintolaskennan hyödyt ja haitat	11
4	TALOUSHALLINNON PROSESSIT	13
4.1	Taloushallinnon kokonaisuus	13
4.2	Pääkirjanpito.....	14
4.3	Osakirjanpidot	15
5	TOIMINTOLASKENTAMALLIN VALMISTAMINEN	16
5.1	Toimintolaskentamallin suunnittelu.....	16
5.2	Laskentakohde ja toiminto.....	16
5.3	Resurssit ja resurssiajurit	17
6	TOIMINTAMALLIEN KUSTANNUSTEN LASKEMINEN	19
6.1	Ensimmäinen toimintamalli.....	20
6.2	Toinen toimintamalli	21
6.3	Kolmas toimintamalli	22
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	24
8	POHDINTA	25
	LÄHTEET.....	27
	LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Taloushallinto liittyy kaikenlaiseen yritystoimintaan, riippumatta yrityksen koosta tai toimialasta. Taloushallinto tuottaa raportteja yrityksen taloudellisesta tilanteesta, joista hyötyvät yrityksen sidosryhmät sekä yritys itse. Se auttaa esimerkiksi yritystä suunnittelemaan tulevaisuutta, seuraamaan kustannuksia sekä kannattavuutta ja saattaa houkuttaa yritykselle lisää rahoittajia ja sijoittajia, joiden avulla voidaan tehdä lisää investointeja ja laajentamaan liiketoimintaa entisestään.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, voidaanko toimintolaskentaa hyödyntämällä selvittää mahdollisimman edullinen ja kustannustehokas keino järjestää taloushallinto toimeksiantajalle. Ratkaisua tälle ongelmalle lähdetään selvittämään kolmesta eri toimintamallin vaihtoehdosta, joiden kustannukset lasketaan kustannuslaskennan avulla. Kustannuslaskentamenetelmäksi valitaan toimintolaskenta, koska se on eri menetelmistä sopivin palvelualojen kustannusten selvittämiseen. Toimintolaskennan avulla saatavia tuloksia siis tarkastellaan ja vertaillaan näihin kolmeen eri toimintamallin vaihtoehtoon.

Ensimmäinen vaihtoehto on, että vaihdetaan edullisempaan tilitoimistoon, joka hoitaa kaikki taloushallinnon työt kuten aiempi tilitoimisto. Toisena vaihtoehtona on, että uuden tilitoimiston kanssa sovitaan taloushallinnon töiden jakamisesta. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että tilitoimisto hoitaisi esimerkiksi pelkän pääkirjanpidon, kun taas toimeksiantaja hoitaisi itse muut työt. Kolmas ja viimeinen vaihtoehto olisi taas järjestää taloushallinto itsenäisesti. Tässä vaihtoehdossa toimeksiantajalle pitäisi löytää järkevän hintainen taloushallinnon ohjelmisto, jolla voidaan hoitaa kaikki vaa-dittavat työt.

Tätä opinnäytetyötä on lähdetty tutkimaan näiden tutkimuskysymyksiä kautta:

- Voidaanko toimintolaskennan avulla selvittää taloushallinnon prosessien aiheuttamat kokonais-kustannukset?
- Mistä asioista taloushallinnon prosesseihin liittyvät kustannukset syntyvät?

Opinnäytetyön toimeksiantaja on eräs Etelä-Suomessa toimiva työvoiman vuokrausyhtiö, jolle työn tuloksena on laadittu selvitys taloushallinnon toimintamallien eri vaihtoehdoista ja arvioitu niiden aiheuttamia kustannuksia. Toimeksiantajan nykyinen tilitoimisto on osoittautunut todella kalliiksi ja

tästä syystä olisi hyvä löytää edullisempi ratkaisu yrityksen taloushallinnon järjestämiselle. Nykyisen tilitoimiston kanssa ei olla päästy yhteisymmärrykseen hinnoista. Tämän vuoksi toimeksiantaja on tullut siihen tulokseen, että taloushallinnon toteuttaminen vaatii uudelleenjärjestelyjä, esimerkiksi mahdollisesti tilitoimiston vaihtamista. Nykyisen tilitoimiston palvelun laatu ei ole myöskään vastannut toimeksiantajan odotuksia, mikä on omalta osaltaan vaikuttanut tämän opinnäytetyön aiheen syntymiseen.

2 TOIMEKSIANTAJA

2.1 Yrityksen liikeidea

Onnexi Oy on työvoiman vuokrausyhtiö, joka tarjoaa kotitalouksille palveluita arjen apuun ja senioreille mahdollisuuden lisätienestiin sekä mielekkääseen tekemiseen. Käytännössä Onnexi auttaa arjen kiireessä perheitä ja vanhuksia, jotka tarvitsevat erilaisia yksilöllisiä palveluita riippuen heidän elämäntilanteistaan. Palveluita ovat esimerkiksi lastenhoitotyöt, kodinhoitotyöt, puutarhatyöt ja kiinteistön kunnossapidon tehtävät. Työntekijät ovat kokeneita senioreita, pääsääntöisesti jo eläkkeelle siirtyneitä ammattilaisia ja entisiä yrittäjiä, jotka ovat motivoituneita osallistumaan aktiivisina yhteiskunnan toimijoina. Toiminnastaan saadun taloudellisen hyödyn lisäksi he saavat myös kokemuksen omasta tarpeellisuudestaan ja hyvän tunteen siitä, että he tekevät merkityksellistä työtä.

Onnexi lähestyy palvelua eri näkökulmasta kuin muut toimialan palveluntuottajat. Kaikki kodinpalvelut tarjotaan yhden luokun periaatteella kotiin, kesämökille ja lähiomaisten luokse. Työntekijät ovat osa-aikaisia ja heillä on valinnanvapaus, kuinka paljon ja mitä töitä haluavat tehdä. Sama valinnan vapaus koskee asiakasta, jolloin hän itse päättää kenet haluaa kotiinsa tai lähiomaisensa luokse päästää. Kaiken pohjalla toimii moraalisesti ja eettisesti kestävä arvot: luottamus, laatu ja vapaus valita. Onnexi on ihmisläheinen palvelu ja tarjoaa myös tekijöilleen ja asiakkailleen sosiaalisia kohtaamisia. Onnexi on kehittänyt ja käytännössä kokeillut liiketoimintamallin ja palvelualueen, joka helposti yhdistää kodin tarpeet ja kokeneet tekijät.

2.2 Yrityksen synty ja liiketoiminnan kehittyminen

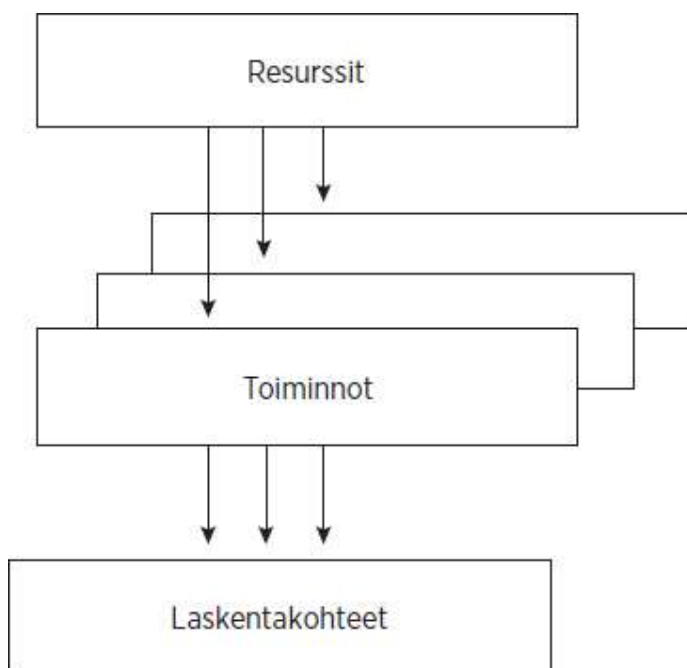
Yrityksen toimitusjohtaja Ulla-Maija Soininen perusti Onnexi Oy:n syksyllä 2017 ja varsinainen yritystoiminta aloitettiin vuoden 2018 syksyllä. Liikeidean Ulla-Maija sai Suomen toisella puolella asuvan äitinsä omakotitalon hoitoon liittyvien palveluiden kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta. Hänen mielestään palveluidentarjoajien hinnat olivat ylihintaisia, joten asialle oli tehtävä jotain. Tästä Ulla-Maija kehitti idean perustaa kotitalouksille palveluita tarjoavan eläkeikäisistä ihmisistä koostuvan työvoimapankin. (Itkonen 2020, viitattu 12.10.2020.)

Ulla-Maija otti yrityskumppanikseen Petri Hassisen, joka toimii Onnexi Oy:n hallituksen puheenjohtajana. Petri ja Ulla-Maija tunsivat toisensa jo entuudestaan, sillä he molemmat ovat työskennelleet Kone Oy:ssä erilaisissa kansainvälisissä asiantuntija- ja johtotehtävissä. Mukaan otettiin myös piensijoittajia. Eläkeläisiä lähdettiin rekrytoimaan aluksi Hämeenlinnan torilta ja se onnistui hyvin, sillä sata eläkeläistä ilmoittautui heti mukaan. Myöhemmin toimintaa on lähdetty laajentamaan esimerkiksi Turkuun, Poriin, pääkaupunkiseudulle sekä koko Kanta-Hämeen alueelle. (Itkonen 2020, viitattu 12.10.2020.)

3 TOIMINTOLASKENTA

3.1 Toimintolaskennan perusteet

Activity-based costing (ABC), eli toimintolaskenta on kokemusten mukaan todettu parhaaksi kustannuslaskentamenetelmäksi kohdistettaessa yleiskustannuksia. Toimintolaskennassa tarkastellaan organisaation resurssien käyttämistä toimintoja hyödyntäen. Näiden toimintojen aiheuttamat kustannukset kohdistetaan eri laskentakohteille käyttäen avuksi kustannusajureita. Tämän kustannuslaskentamenetelmän päätehtävä on selvittää esimerkiksi erilaisista palveluista, tuotteista, jakelukanavista ja asiakkaista syntyviä kokonaiskustannuksia. Toimintolaskennassa laskentakohteiden kokonaiskustannukset saadaan laskettua kulutettujen resurssien ja käytettyjen toimintojen avulla. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen. 2017 147.) Kuvio 1. havainnollistaa kuinka toimintolaskenta toimii ja kuinka kustannuksia kohdistetaan sen avulla.

KUVIO 1. Kustannusten kohdistaminen toimintolaskennalla. (Alhola, K 2016, 44)

3.2 Resurssit ja resurssiajurit

Resurssit ovat yrityksen voimavaroja, joita tarvitaan toimintojen toteuttamiseen. Resursseja voivat olla esimerkiksi koneet ja laitteet, toimitilat ja henkilöstö. Resursseista syntyvät kustannukset osoittavat, että mihin ja kuinka paljon rahaa yrityksessä on käytetty. Kustannuksien selvittämiseen voidaan käyttää esimerkiksi pääkirjanpidosta saatavia euromääräisiä summia. (Alhola 2016, 46.)

Resurssiajurit, eli ensimmäisen tason kustannusajurit ovat yksi toiminatalaskennan tärkeimmistä osista. Näiden ajureiden avulla resurssit kohdistetaan toiminnoille. Tämä siis tarkoittaa sitä, että resurssiajuri on työkalu, jolla kohdistetaan kustannukset toiminnoille ja kertoo myös, miksi jokin toiminto tarvitsee tiettyjä resursseja. (Alhola 2016, 46–47.)

3.3 Toiminnot ja toimintoajurit

Alholan (2016, 49) mukaan toiminnot ovat organisaation tekemiä tehtäviä. Toimintoja voivat olla esimerkiksi tarjousten laatiminen, ostotilausten vastaanottaminen, tuotteiden valmistaminen ja pakkaaminen sekä niiden lähettäminen.

Toimintoajurit ovat toisen tason ajureita, joiden avulla kustannukset kohdistetaan toiminnoilta laskentakohteille. Laskentakohteena voi olla esimerkiksi tuotteet tai palvelut, joita yritys tuottaa. Toimintoajureita ovat ne tekijät, jotka osoittavat kuinka paljon toimintoa suoritetaan. Esimerkiksi jos myyntireskontraa pidetään toimintona, myynlaskujen määrä toimisi tässä tapauksessa toimintoajurina. (Alhola 2016, 49–50.)

3.4 Toimintolaskennan hyödyt ja haitat

Budjetoinnin tavoin toimintolaskenta on yksityiskohtainen laskentatekniikka. Se paljastaa osastoilla tehtävät toiminnot ja näiden tehtävien suorittamiseen kuluvan ajan. Se tuo esille näiden toimintojen kustannukset ja erilaiset tavat, joilla ne voidaan veloittaa sopimuksista, eristä ja tuotteista. Se voi

paljastaa tehottomuuden, tuhlauksen ja ulkoistamismahdollisuudet. Toimintolaskenta on siis tehokas väline kustannusten leikkaamiseen ja tehokkuuden parantamiseen, mutta sen tehokkuus kustannuslaskentamenetelmänä voidaan kuitenkin kyseenalaistaa. (Owen 2003, 339.)

Hyödyt

- Tarkemmat tuotekustannukset
- Tunnistaa, että toiminnot aiheuttavat yleiskustannuksia, ei tuotteita
- Voi auttaa vähentämään yleiskustannuksia tunnistamalla kustannusten syyt ja vastuun
- Tarjoaa hyödyllistä ei-taloudellista tietoa ja suhdelukuja
- Tarjoaa perustan ulkoistamispäätöksille ja alihankinnoille
- Voidaan toteuttaa osastoittain (Owen 2003, 340.)

Koska toimintolaskenta toimii yksityiskohtaisella tasolla, se tuottaa monia erilaisia tapoja veloittaa tuotteista kustannuksia. Se lisää huomattavasti sisäisten liiketapahtumien määrää kirjanpitojärjestelmässä. Tämän takia kirjanpitojärjestelmässä voi olla enemmän sisäisiä liiketapahtumia kuin myyntiä asiakkaille, mikä on epäloogista. Toimintolaskennan seurauksena tuotteiden kustannuslaskenta on siis tarkempaa, mutta tämän tarkkuuden saavuttamiseksi on tehty huomattavasti töitä. Yritysten on usein yksinkertaistettava toimintolaskenta käytännössä. Tähän sisältyy tarkkuuden ja kustannusten välinen kompromissi. Mitä tarkemmin kustannukset lasketaan, sitä enemmän aikaa, vaivaa ja kustannuksia on kulutettava yleiskustannusten selvittämiseen. (Owen 2003, 339–340.)

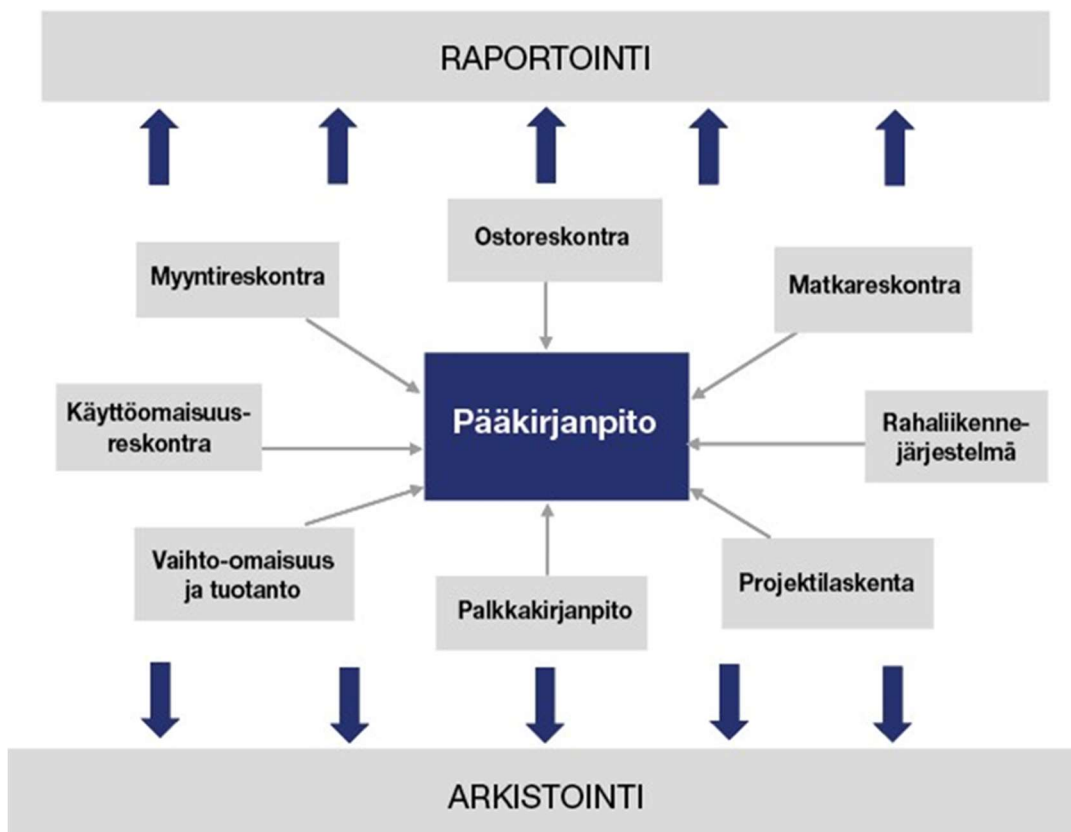
Haitat

- Monimutkainen
- Aikaa vievä
- Kallis
- Usein mahdotonta valita paras kustannusajuri
- Vie huomion lopputuotteen laadusta (Owen 2003, 340.)

4 TALOUSHALLINNON PROSESSIT

4.1 Taloushallinnon kokonaisuus

Taloushallinto on yrityksen erilaisista datoista, prosesseista, ihmisistä ja tietojärjestelmistä koostuva toiminto. Tämän toiminnon avulla yrityksen toiminta saadaan muutettua taloudelliseen muotoon ja tuloksista voidaan laatia raportteja. Taloushallinnon prosessointi tapahtuu automaattisesti tietojärjestelmien avulla, manuaalisesti ihmisten toimesta tai usein näiden kahden tekijän yhteistyönä. Lopputuloksena kaikesta tästä syntyy raportteja, dokumentteja ja rahavirtoja. Taloushallinnon prosessit voidaan jakaa osaprosesseihin, joista yhdessä muodostetaan pääkirjanpito. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 93–94.) Kuvio 2. kuvaa taloushallinnon prosesseja.

KUVIO 2. Taloushallinnon prosessit. (Kaarlejärvi & Salminen. 2018, 95)

4.2 Pääkirjanpito

Lahti & Salminen (2014, 152) määrittelee pääkirjanpidon seuraavanlaisesti: ”Pääkirjanpito on se paikka, joka kokoaa kirjaukset yrityksen kaikista liiketapahtumista.”

Pääkirjanpito muodostuu kirjanpidon kirjauksista, jotka muodostuvat suoraan pääkirjanpitoon tehtävien tositteiden perusteella. Pääkirjanpitoon tulee myös liiketoiminnan prosesseista syntyviä kirjauksia sekä osakirjanpitoihin tehdyt tapahtumat. Nämä taloushallinnon osaprosessit ovat tärkeitä sidosryhmiä ja rajapintoja pääkirjanpidolle. Eniten tapahtumia kirjanpitoon tulee liiketoiminnan prosessien ja osakirjanpitojen kautta. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 144.)

Tositteista, jotka on tehty suoraan pääkirjanpitoon, puhutaan yleisesti muistiotositteina. Näiden muistiotositteiden liitteeksi on arkistoitava jokin aineisto, joka osoittaa, miten tositteella olevaan summaan on päädytty. Muistiotositteilla voidaan tehdä kirjauksia pääkirjanpitoon esimerkiksi jaksoituksista ja niiden puruista, oikaisuista ja korjauksista, täsmäytystositteista, vyörytyksistä, laskennallisista kurssieroista sekä arvonnäköveroon liittyvistä maksuista. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 145.)

Pääkirjanpitoon tuodut tapahtumat, jotka ovat muodostuneet osakirjanpidosta tai liiketoiminnan prosesseista, voidaan merkitä tapahtumakohtaisesti tai jonkin aikavälin koosteena, esimerkiksi kuukausi- tai päiväkohtaisesti. Pääkirjanpidon tositteissa on oltavat tiedot, joiden avulla osakirjanpidosta voidaan löytää alkuperäinen liiketapahtuma, joka on muodostanut kyseisen tositteen. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 144.)

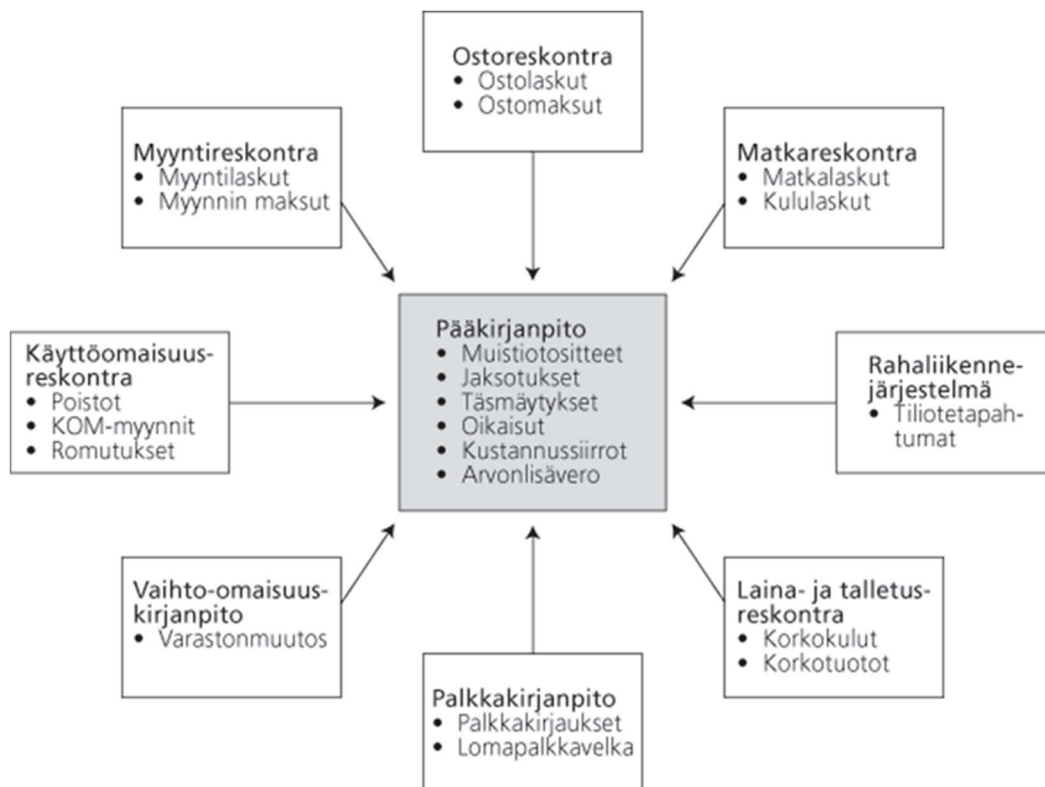
Lahtisen ja Salmisen (2014, 153) mukaan pääkirjanpidolla on taloushallinnon tärkein rooli, koska sillä on ohjaava ja täsmäyttävä tehtävä. Taloushallinnon tehokkuuteen ja laatuun vaikuttaa suuresti juuri se, että prosessit ja kontrollit on järjestetty pääkirjanpidon kannalta tehokkaasti.

4.3 Osakirjanpidot

Osakirjanpidot ovat taloushallinnon osaprosesseja, joista siirretään tapahtumat eteenpäin pääkirjanpitoon. Osakirjanpitoja ovat esimerkiksi:

- Ostoreskontra
- Myyntireskontra
- Matka- ja kulureskontra
- Palkkakirjanpito
- Käyttöomaisuusreskontra
- kassakirjanpito
- vaihto-omaisuuskirjanpito
- projektkirjanpito
- laina- ja talletusreskontra (Lahtinen & Salminen 2014, 150–151.)

Kuvio 3. havainnollistaa pää- ja osakirjanpidoissa käsiteltyjä tositteita ja niiden liiketapahtumia.

KUVIO 3. Pää- ja osakirjanpitojen liiketapahtumat ja tositteet. (Lahti & Salminen. 2014, 152)

5 TOIMINTOLASKENTAMALLIN VALMISTAMINEN

5.1 Toimintolaskentamallin suunnittelu

Tämän työn ensimmäisenä vaiheena oli suunnitella laskentamalli, jonka avulla pystyisin selvittämään toimintolaskennan kautta taloushallinnon eri toimintamallien kustannuksia suuntaa antavasti. Tässä vaiheessa päätin hyödyntää koulussa käytyä johdon laskentatoimen kurssia ja sen materiaaleja. Materiaaleista löytyi muutamia erilaisia toimintolaskentamalleja, joista päätin muokata oman laskentapohjan työtäni varten.

Laskentapohjan valmistamisen aloitin siitä, että tein Excel-tiedoston, johon jäsentelin resursseille, toiminnolle ja laskentakohteelle omat paikkansa. Resurssien ja toiminnon väliin sijoitin resurssiajureille omat solut, joiden avulla resursseista aiheutuvien kustannusten vyöryttäminen toiminnolle oli helppo havainnollistaa. Toimintoajurin suhteen tein samalla tavalla, eli sijoitin sen toiminnon ja laskentakohteen väliin.

Kun olin sijoittanut laskentapohjaan kaikki edellä mainitut asiat, oli seuraava vaihe muodostaa laskettaviin soluihin laskentakaavat. Tämä vaihe ei tuottanut ongelmia, sillä toimintolaskennassa käytetään pääosin jako- ja kertolaskuja, joten niistä oli helppo luoda laskentakaavat Excelin soluihin. Laskentakenttien oikealle puolelle kirjoitin myös selitteet, jotta taulukon laskelmia olisi helpompi ymmärtää ja laskelmien vaiheet erottuisivat hyvin. Tämän jälkeen laskentapohja toimintolaskentaa varten oli valmis ja seuraavaksi täytyi miettiä tekijät ja arvot toimintolaskennan eri vaiheita ja tuloksia varten.

5.2 Laskentakohte ja toiminto

Toimintolaskennan vaiheiden ja arvojen selvittämisessä lähdin liikkeelle päättämällä lopullisen laskentakohteen, jolle toimintolaskenta suoritetaan. Laskentakohteeksi päätin valita tositteet, joista tehdään kirjaukset osakirjanpitoihin ja pääkirjanpitoon, koska niiden käsittely ja vienti kirjapintoihin aiheuttaa kustannuksia. Tämän toimintolaskennan lopputuloksena olisi siis yhden tositteen keskimääräinen kustannus.

Tositteet eivät välttämättä ole keskenään täysin samanlaisia kustannusten suhteen. Liiketapahtumista johtuvia tositteita käsitellään eri osakirjanpidoissa ja osa on taas suoraan pääkirjanpidosta syntyviä muistiotositteita, joten näiden eri tositteiden käsittelemiseen voi kulua eri määriä resursseja. Päätin kuitenkin käsitellä näitä kaikki tositteita yhtenäisesti, eli laskelmaan otettiin mukaan kaikki pää- ja osakirjanpitojen tositteet.

Kun laskentakohteeksi oli valittu tositate, täytyi seuraavaksi miettiä toiminnot, joilta sitten kustannukset vyörytettäisiin sille. Koska tositteita käsitellään tässä laskelmassa yhtenäisesti, oli mielestäni järkevää käsitellä niiden käsittelyä ja vientejä myös yhtenäisesti. Tämän ajatuksen myötä päädyin siihen tulokseen, että tähän laskelmaan riittää vain yksi toiminto, joka sisältäisi kaikki osakirjanpidon ja pääkirjanpidon tositteisiin liittyvät työt. Näin laskelman toiminnoksi muodostui tositteiden käsittely ja niiden vienti kirjanpitoihin.

Laskentakohteen ja toiminnon väliin oli päätettävä vielä toimintoajuri, jotta tositteiden käsittelystä ja kirjanpitoihin vienneistä syntyvät kustannukset saataisiin vyörytettyä tositteelle. Kun tarkoituksena oli selvittää yhden tositteen keskimääräinen kustannus, toimintoajuriksi täytyi valita asia, jonka avulla voisi osoittaa kuinka monta kertaa toimintoa suoritetaan yhden tositteen vuoksi. Koska toimintoa suoritetaan vain silloin, kun on tositteita käsiteltävänä, oli tästä helppo päätellä, että toimintoajuri tässä laskelmassa olisi tositteiden määrä. Toiminnon kustannukset päätettiin jakaa tositteiden kokonaismäärällä ja näin saataisiin yhden tositteen kustannukset selville.

5.3 Resurssit ja resurssiajurit

Seuraava vaihe oli pohtia resurssit, joita toiminnon toteuttaminen vaatisi. Näistä resursseista voitaisiin sitten vyöryttää kustannukset toiminnolle sen mukaan, kuinka paljon toiminto vaatisi kutakin resurssia ja saataisiin toiminnosta aiheutuva kokonaiskustannus selville. Resurssien ja toiminnon väliin oli myös pääteltävä resurssiajurit, joiden avulla resurssien kokonaiskustannuksista saataisiin vietyä mahdollisimman tarkat osat toiminnon kustannuksiksi.

Resursseiksi valitsin työtunnit, sähkön käytön, toimitilat, ohjelmiston, käyttöjärjestelmät ja muut kustannukset. Näitä resursseja joudutaan käyttämään tositteiden käsittelyyn ja kirjanpidon vienteihin tilitoimistoissa kuin myös yritys itsekin, jos se toteuttaisi toiminnon itsenäisesti. Päädyin siis valitsemaan kyseiset resurssit, koska niiden avulla voisin vertailla toimintamallien välisiä kustannuksia myöhemmin.

Työtunnit voidaan käsitellä esimerkiksi tilitoimiston laskuttamina tunteina tai vaihtoehtoisesti oman yrityksen kirjanpitäjän tuntipalkkoina. Samalla tavalla voidaan käsitellä ohjelmistosta ja käyttöjärjestelmien käyttämisestä aiheutuvia kustannuksia. Tilitoimistot laskuttavat ohjelmiston käytöstä yleensä jonkin perusmaksun tai jos yrityksellä on itsellä käytössä jotain taloushallinto-ohjelmistoa, aiheutuu siitäkin todennäköisesti joitain kustannuksia. Käyttöjärjestelmien kustannuksia olisivat esimerkiksi kirjanpidon vientien aiheuttamat kustannukset, ja niitä syntyisi myös tilitoimistolla ja yrityksellä itsellään.

Sähkön käyttö ja toimitilat olivat resursseja, joita ei välttämättä voitaisi ottaa laskelmaan mukaan tilanteessa, jossa tositteiden käsittely ja kirjanpidon viennit olisi ulkoistettu täysin tilitoimistolle. Kyseisiä resursseja käytettäisiin kuitenkin jonkin verran, jos toimintoa suoritettaisiin osittain tai kokonaan yrityksen omasta toimesta. Muita kustannuksia voisi syntyä jostain pienistä satunnaisista asioista, kuten esimerkiksi tulostimen musteista, tulostuspaperista ja muista toimistotarvikkeista.

Resurssiajureiksi valitsin tuntimääräisen ajan, käyttöasteprosentin, neliömääräisen pinta-alan, vientien kappalemäärän ja prosentuaalisen osuuden. Tuntimääräisen ajan perusteella pystyisin määrittelemään, montako tuntia kaikista työtunneista on käytetty toimintoon. Sähkön käytön ja ohjelmiston kustannuksien laskemiseen valitsin molemmille resurssiajuriksi käyttöasteprosentin ja muita kustannuksia varten prosentuaalisen osuuden niistä. Toiminnon toteuttamiseen varatun tilan neliömäärän avulla voisin laskea sen osuuden toimitilojen kokonaiskustannuksista ja tositteista johdettujen kirjanpidon vientien määrästä voisin selvittää käyttöjärjestelmien kustannusten osuudet.

Toimintolaskentamalli oli valmis. Jokaiseen toimintolaskennan vaiheeseen oli määritelty tekijät ja niiden avulla voisin saada selville yhden tositteiden keskimääräisen kustannus. Seuraava tehtävä oli käyttää laskentapohjaa hyödyksi toimintamallien kustannusten laskemiseen.

6 TOIMINTAMALLIEN KUSTANNUSTEN LASKEMINEN

Kun olin saanut toimintolaskentamallin valmiiksi, oli seuraava vaihe syöttää laskelmaan eri toimintamallien resurssien kustannukset. Täytyi myös miettiä resurssijureiden avulla, kuinka paljon toiminnon käyttämät osuudet olisivat resursseista. Näiden asioiden jälkeen sain toiminnon kokonaiskustannukset selville. Sen jälkeen pitäisi vielä syöttää tositteiden määrä toimintoajuriksi, jotta yhden tositteen keskimääräinen kustannus selviäisi. Sitten kun olisin suorittanut jokaiselle toimintamallille nämä toimenpiteet, voisin vertailla niiden tuloksia keskenään ja tehdä niistä johtopäätökset.

Toimintamallien vaihtoehtoina olivat siis johdannossa mainitut kolme vaihtoehtoa. Ensimmäisenä vaihtoehtona oli toimintamalli, jossa tilitoimisto hoitaisi kaikki työt. Toisena vaihtoehtona oli tilitoimiston ja oman työn sekoitus, eli siis taloushallinnon töiden jakaminen. Kolmantena vaihtoehtona oli taloushallinnon töiden itsenäinen hoitaminen. Lähdin selvittämään jokaisen toimintamallin kustannuksia 200 kuukausittaisen tositteen mukaisesti.

Tauluko 1. sisältää oletusarvot toimintamallien resursseille. Sähkön kuukausittaisena kulutuksena on 250 kWh ja 100 neliömetrin toimitilat ovat 1200 euroa kuukaudessa. Ohjelmiston kustannus perustuu 200 tositteen kuukausittaisen perusmaksuun. Jokaista tositetta kohden oletuksena on myös kaksi kirjanpidon vientiä.

Resurssi	yksikköhinta	Toimintamalli 1	Toimintamalli 2	Toimintamalli 3
Työtunnit	15 €/h	0 h	4 h	8 h
Sähkö	0,06 €/kWh	0 kWh	0,8 kWh	1,6 kWh
Toimitilat	12 €/m ²	0 m ²	4 m ²	4m ²
Ohjelmisto	250 €/kk	100 %	50 %	0 %
Käyttöjärjestelmät	0,5 €/kpl	0 kpl	200 kpl	400 kpl
Muut kustannukset	15 €/kk	0 %	5 %	10 %

TAULUKKO 1. Toimintamallien resurssien oletusarvot.

6.1 Ensimmäinen toimintamalli

Ensimmäisen toimintamallin resurssien määrittämisessä lähdin liikkeelle siitä, että tarkastelin eri tilitoimistopalveluita tarjoavien yritysten verkkosivuja. Näiltä verkkosivuilta etsin tietoa siitä, että millaisia palvelutuotteita he tarjoavat ja mistä niiden hinnoittelu muodostuu. Joidenkin tilitoimistopalveluita tarjoavien yritysten verkkosivuilta löytyi erilaisia pakettitarjouksia, joissa oli jokin kiinteä kuukausihinta tiettyyn tositteiden määrään asti. Kuukausittaisen tositemäärän ylittävistä tositteista menisi kappalemääräinen lisämaksu. Näistä tarjouksista pystyi siis helposti viemään toimintolaskentamalliin pakettitarjousten kuukausikohtaisen perusmaksun mukaiset kustannukset resursseihin, jos tositteita käsiteltäisiin kuukaudessa paketissa sovitun tositemäärän mukaisesti.

Pakettitarjousten perusmaksut sijoitin resurssissa ohjelmisto -kenttään. Mikäli tositteita käsiteltäisiin enemmän kuin paketissa on sovittu ja niistä tulisi lisämaksuja, niistä aiheutuvat kustannukset sijoittaisin kohtaan muut kustannukset tai lisäksi sen perusmaksun lisäksi ohjelmisto -kenttään. Resurssijurin kautta siirtäisin nämä kustannukset toiminnolle 100 %:in mukaisesti, koska tässä tapauksessahan kustannus johtuisi täysin toiminnon suorittamisesta.

Tämän ensimmäisen toimintamallin työtuntien kustannukseksi tuli tositteiden käsittelystä mahdollisesti veloittavat tunnit. Joissakin pakettitarjouksissa oli vaihtoehtona pienempi perusmaksu, mutta tositteiden käsittely perustuisi tuntiveloitukseen eikä tositteiden määrään. Tämä oli siis resurssien suhteen hieman erilainen vaihtoehto kiinteälle perusmaksulle. Työtunteja ei tietenkään voi ennustaa yhtä tarkasti kuten tositteiden kuukausittaisesta määrään, mutta joiltain verkkosivuilta löytyi arvioita siitä, kuinka monta tositetta he käsittelevät tunnissa, esimerkiksi 25 tositetta tunnissa tuntihintaan 60 €.

Resurssit	yht €	resurssijuri	yht	osuus	€
työtunnit	-	€ aika (h)	100	0	0
sähkö	100	€ käyttö (%)	100	0	0
Toimitilat	1 200	€ pinta-ala (neliöt)	100	0	0
ohjelmisto	250	€ käyttö (%)	100	100	250
käyttöjärjestelmät	200	€ vientien määrä (kpl)	400	0	0
muut kustannukset	15	€ osuus (%)	100	0	0
	1 765	€			250,00
Laskentakohteiden/tuotteiden kustannukset					
				tosite	
Toiminnot	€ toimintoajuri	yht	Osuus	€	
tositteiden käsittely ja vienti kirjanpitoihin	250	€ tositteiden määrä (kpl)	200	1	1,25
-	€				
-	€				
	250				1,25

KUVIO 4. Ensimmäisen toimintamallin kustannukset yhtä tositetta kohden.

Kuvio 4. osoittaa, että toimintamallien resurssien oletusarvoilla yhden tositteiden hinnaksi tulisi vain 1,25 euroa. Laskenta on kuitenkin suoritettu olettamalla, että tuntiveloitusta ei tulisi ollenkaan, koska tositteiden käsittelyyn kuluvat työtunnit sisältyisivät kuukausittaiseen perusmaksuun. Laskuttavat tunnit nostaisivat tämän toimintamallin kustannuksia huomattavasti.

6.2 Toinen toimintamalli

Toisessa toimintamallissa resurssien kustannukset olivat ohjelmiston suhteen myös tilitoimiston perusmaksun mukaiset, koska tässä toimintamallissa käytettäisiin heidän tarjoamia ohjelmistoja joidenkin taloushallinnon osaprosessien, eli osakirjanpitojen tositteiden käsittelyiden ja kirjausten tekemiseen. Perusmaksun voisi sopia tässä tapauksessa varmasti pienemmäksi kuin joissain pakettitarjouksissa, joissa on tietyt tositemäärät, koska yritys hoitaisi osan tositteiden käsittelyistä itse. Tämä tarkoittaisi kuitenkin sitä, että kirjanpidon vienneistä aiheutuvia kustannuksia täytyisi kustantaa itse, joten niiden kustannukset menisivät käyttöjärjestelmät -kenttään.

Työtunnit -resurssi koostuivat eri tavoin kuin ensimmäisessä toimintamallissa. Kun yritys itse hoitaisi tositteiden käsittelyä ja niiden vientejä kirjanpitoihin, kului siihen yrityksessä joltain työntekijältä aikaa. Resurssin kustannukseksi valitsin yrityksen maksamat palkat sivukuluineen. Tuosta kustannusten määrästä sain toiminnon osuuden jakamalla siihen käytetyt tunnit kaikilla yrityksen maksamilla työtunneilla. Kuten ensimmäisessä toimintamallissa, ei tässäkään toimintamallissa voida ennustaa tarkkoja työtunteja, mutta päätin käyttää samaa arviota tositteiden tuntimäärästä, eli 25 tositetta tunnissa.

Tässä toimintamallissa tulisi myös kustannuksia sähkön käytöstä ja toimitiloista, joten otin ne resurssit huomioon tässä tapauksessa. Sähkön käytön osuuden pystyisi laskemaan toiminnolle, esimerkiksi laskemalla tietokoneen käynnissä oloajan toiminnon suorituksen osuudelta ja laskelmalla paljonko siinä kuluu sähköä. Tuon sähkönmäärän voisi sitten suhteuttaa sähkölaskussa olevaan sähkön kokonaiskulutuksen määrään.

Toiminnon vaativan osuuden yrityksen toimitilojen kustannuksista selvitin yrityksen toimitilojen vuokramenoista. Koska yrityksellä ei ollut mitään vuokrattuja toimitiloja, käytin vuokrailmoitusten

löytyi monilta eri verkkosivuilta ja niitä voisi mahdollisesti käyttää, joten tällöin ohjelmistokustannukset olisivat nolla euroa. Vaihtoehtoisesti jotain laajempaa maksullista ohjelmistoa voisi käyttää ja siinä tapauksessa ohjelmistokustannuksiin tulisi sen kuukausittainen perusmaksu. Käyttöjärjestelmästä johtuvat kustannukset tulisivat käyttöjärjestelmien käytön mukaisesti, mahdollisesti siis vientien määrän mukaan.

Muihin kustannuksiin otin huomioon mahdolliset kustannukset tulostuspaperin kulutuksesta, tulos-timen musteista ja muista pienistä toimitotarvikkeista. Kaikista näistä yrityksen muista kustannuk-sista täytyisi sitten määrittää toiminnon vaatima osuus, mutta sitä en pystynyt tarkkaan ennusta-maan, joten päädyin käyttämään jotain kuukausittaista arviota niiden käytöstä.

Resurssit	yht €	resurssiajuri	yht	osuus	€
työtunnit	120 €	aika (h)	8	8	120
sähkö	15 €	käyttö (%)	100	0,64	0,096
Toimitilat	1 200 €	pinta-ala (neliöt)	100	4	48
ohjelmisto	250 €	käyttö (%)	100	0	0
käyttöjärjestelmät	200 €	vientien määrä (kpl)	400	400	200
muut kustannukset	15 €	osuus (%)	100	10	1,5
	1 800 €				369,60 €
Laskentakohteiden/tuotteiden kustannukset					
				tosite	
Toiminnot	€ toimintoajuri	yht	Osuus	€	
tositteiden käsittely ja vienti kirjanpitoihin	370 €	tositteiden määrä (kpl)	200	1	1,85
- €					
- €					
370 €					1,85 €

KUVIO 6. Kolmannen toimintamallin kustannukset yhtä tositetta kohden.

Kuvio 6. näyttää, että kolmannen toimintamallin oletusarvojen mukaan yhden tositteiden kustannus olisi 1,85 euroa. Tämä toimintamalli tulisi siis kalleimmaksi vaihtoehdoksi näistä kaikista kolmesta toimintamallista laskelmissa käytettyjen arvojen mukaan. Tässä toimintamallissa ei kuitenkaan voisi tulla tilitoimiston laskuttamia tunteja, joten parhaassa mahdollisessa tapauksessa tämä voisi olla jopa edullisin toimintamalli.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön keskeisin tutkimuskysymys oli, että voidaanko toimintolaskennan avulla selvittää taloushallinnon prosessien aiheuttamat kokonaiskustannukset. Tähän kysymykseen hain vastausta muodostamalla toimintolaskentamallin, jonka avulla havainnollistin taloushallinnon kustannuksia kirjanpidon tositteiden kautta. Tämän toimintolaskentamallin ansiosta pystyin hahmottamaan ainakin suuntaa antavia tuloksia eri toimintamallien kustannuksista. Tästä pystyin miettimään vastauksen opinnäytetyön tutkimuskysymykselle ja johtopäätös oli, että toimintolaskentaa voi hyödyntää taloushallinnon kustannusten selvittämisessä.

Kuten teoriaosuudessa oli mainittu, toimintolaskenta osoitti sen, että sen avulla voisi saada yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa tietoa tositteiden kustannusrakenteesta. Kun tositteiden kustannuksista on tarkkaa tietoa, voidaan sen perusteella miettiä ratkaisuja kustannusten pienentämiseen, kuten tekemällä päätös taloushallinnon tehtävien ulkoistamisesta tai niiden järjestämisestä itsenäisesti. Toimintolaskennan suorittaminen oli kuitenkin monimutkainen prosessi ja siihen kului paljon aikaa, joten se olisi voinut tulla kalliiksi toimeksiantajalle, jos työn olisi suorittanut jokin ulkopuolinen konsultti tai yritys laskutettavana työnä.

Toimintolaskentamallin avulla sain myös vastauksen toiseen tutkimuskysymykseen, jossa pohdittiin, että mistä asioista taloushallinnon prosesseihin liittyvät kustannukset syntyvät. Nämä asiat olivat toimintolaskennan resursseja, eli kustannuksia syntyi tehdyistä työtunneista, sähkön kulutuksesta, toimitilojen käytöstä, ohjelmiston maksuista, käyttöjärjestelmien käytöstä sekä muista mahdollisista kustannuksista, kuten tulostukseen liittyvistä asioista.

Taloushallinnon prosessien kustannuksia tarkasteltiin työssä vain pää- ja osakirjanpitojen tositteiden perusteella. Todellisuudessa kokonaiskustannukset saattavat olla suuremmat, sillä tässä työssä ei olla huomioita esimerkiksi tilinpäätöksen laatimisesta syntyviä kustannuksia. Työn perusteella voidaan kuitenkin laskea rutiinimaisten taloushallinnon prosessien aiheuttamat menot.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli määrittää toimeksiantajalle selvitys taloushallinnon toimintamallien eri vaihtoehtoista ja niiden kustannuksista. Vaihtoehtoina olivat tässä työssä tarkastellut kolme toimintamallia, mutta niiden lisäksi työn kautta selvisi, että esimerkiksi ensimmäisessä ja toisessa toimintamallissa pystyisi vaikuttamaan kustannuksiin valitsemalla joko perusmaksun rajatulla tosittemäärällä, tai sitten valitsemalla pienen perusmaksun ja tositteiden käsittelyn tuntimääräisellä veloituksella. Tarkkoja kustannuksia näistä vaihtoehtoista en kuitenkaan saanut selville tämän työn avulla, koska käytin oletusarvoja resurssien määrästä ja kustannuksista sekä toiminnon osuudesta niistä. Tämä koski eniten toimintamallia kolme, koska siinä täytyisi määritellä yrityksen omat resurssit tarkkaan ja tutkia, kuinka paljon esimerkiksi työtunteja menee sen tositteiden käsittelyyn.

Tutkimuksen suoritin toiminnallisena työnä. Työn tuloksena valmistin laskentapohjan, jonka avulla toimeksiantaja voisi jatkossa itse määritellä taloushallinnosta aiheutuvia kustannuksia ja mahdollisesti kehittää niitä sekä tehdä päätöksiä eri toimintamalleihin liittyen. Toimeksiantaja voisi käyttää toimintolaskentamallia myös esimerkiksi omien palvelutuotteidensa kokonaiskustannusten selvittämiseen, jos taulukosta ottaisi kopion ja määrittäisi siihen uudet resurssit, toiminnot ja laskenta-kohteet. Tämä työ tarjosi siis periaatteessa toimeksiantajalle eräänlaisen työkalun kustannusten määrittämistä varten.

Tämän työn suurimpana henkilökohtaisena haasteena minulle oli minun omat täysimittaiset työpäiväni. Työskentelin kokoaikaisesti palkanlaskijan tehtävissä koko opinnäytetyöprosessin ajan, joten sillä oli suuri vaikutus esimerkiksi opinnäytetyön aikatauluun. Otin myös pari viikkoa palkatonta vapaata töistäni, jotta saisin keskittyä paremmin opinnäytetyöni tekemiseen. Tämän vuoksi minulle syntyi henkilökohtaisia kustannuksia teoreettisesti kahden viikon palkan verran.

Toimeksiantajalle antaisin tämän työn perusteella toimintaohjeeksi pyrkiä toteuttamaan taloushallinnon prosessit työn toisen toimintamallin mukaisesti, eli töiden jakamiseen tilitoimiston kanssa. Kolmas toimintamalli oli laskelmien perusteella kallein, mutta ehkä se voisi olla joskus tulevaisuudessa edullisin vaihtoehto. Tämä voisi olla mahdollista, jos yrityksen tosite määrät kasvaisivat paljon ja tilitoimiston laskutus tulisi kalliimmaksi kuin omien resurssien käyttäminen.

Vaikka toimintolaskentamallin avulla saatujen tulosten perusteella ensimmäinen vaihtoehto olisi halvin, saattavat sen kustannukset kasvaa huomattavasti liiketoiminnan laajentuessa. Kun liiketoiminta laajenee, liiketapahtumien määräkin nousee, joten tositteita joudutaan käsittelemään enemmän ja kuukausittaiset tositerajat ylittyvät. Ensimmäinen toimintamallikin voisi olla ihan hyvä vaihtoehto, jos kuukausittaiset tositemäärät pystytään ennustamaan tarkkaan. Tekemällä kuitenkin itse rutiinimaiset taloushallinnon prosessit, kuten joidenkin tositteiden vienti kirjanpitoihin, voi toimeksi-antaja pienentää tilitoimiston laskuttamaa työtä.

Remes (2019, 44–45) on artikkelissaan sitä mieltä, että taloushallinto kannattaisi antaa tilitoimistolle. Tätä hän perustelee esimerkiksi sillä, että näin yrittäjä voi itse keskittyä enemmän liiketoimintaansa, kun joku muu hoitaa taloushallinnon asiat. Tilitoimiston ammattilaiset osaavat tehdä myös tilinpäätökset sekä veroilmoitukset hyvin ja ajallaan ja he osaavat neuvoa yrittäjää esimerkiksi verotukseen liittyvissä suunniteluissa. Omatoimisuudesta, eli näiden taloushallinnon prosessien itse hoitamisesta hän on sitä mieltä, että yrittäjä säästää kustannuksissa ja ymmärtää paremmin yrityksen taloudellista tilannetta. Tämä veisi kuitenkin paljon aikaa etenkin perehtymiseen ja mahdolliset kirjanpidon virheet voisivat tulla todella kalliiksi esimerkiksi verotuksessa.

Opin tätä työtä tehdessäni paljon uutta siitä, millaisia taloushallinnon prosessit ovat ja mitä resursseja ne vaativat, etenkin työssä tarkasteltu tositteiden käsittely. Oli myös mielenkiintoista soveltaa toimintolaskennan teoriaa käytäntöön ja tehdä sen perusteella kustannuslaskentaa.

Tästä työstä voisi jatkokehityksenä tehdä vielä tarkemman laskentamallin taloushallinnon prosesseja varten ja kustannuksia voisi lähestyä eri näkökulmasta kuin tositteiden aiheuttamista kustannuksista. Esimerkiksi jokaista osakirjanpitoa ja pääkirjanpitoa voisi käsitellä omana toimintonaan ja niiden tositteita omina tuotteinaan. Näin saataisiin todella tarkkaa kuvaa jokaisen prosessin aiheuttamista kustannuksista ja niiden perusteella voitaisiin kehittää taloushallinnon kokonaisuutta. Tämä vaatisi vain paljon enemmän aikaa ja perehtymistä jokaiseen toimintoon, joten siitä voisi mahdollisesti tehdä jopa korkeamman koulutusasteen lopputyön.

LÄHTEET

Alhola, K. 2016. Toimintolaskenta. Helsinki: Alma Talent.

Itkonen, L. 2020. Vanhassa vara parempi? Yrittäjä Plus lehti 1/2020. Viitattu 12.10.2020, <https://onnexi.fi/blogs/onnexi-tarinat/yrittaja-vanhassa-vara-parempi>.

Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. 2017. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto – Automaation aika. Helsinki: Alma Talent Oy.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Talentum Media.

Owen, A. 2003. Accounting for business studies. Burlington, Mass: Elsevier Butterwort-Heinemann.

Remes, M. 2019. Kolme tapaa hoitaa kirjanpito. Taloustaito 6/2019. Helsinki: Verotieto Oy.

		Toimintoköen kustannukset			toiminnot	
Tositteiden keskimääräiset kustannukset						
Resurssit	yht €	resurssiquri	yht	osuus	tositteiden käsitteily ja vienti kirjapitoihin	
työtunnit	- € aika (h)		7,5	7,5	0	
sähkö	käyttö (%)		100	0	0	
Toimitilat	- € pinta-ala (neliöt)		100	0	0	
ohjelmisto	- € käyttö (%)		100	100	0	
käyttöjärjestelmät	- € vientien määrä (kpl)		100	100	0	
muut kustannukset	- € osuus (%)		100	0	0	
	- €				- €	
					toimintojen kustannukset yhteensä	
Toiminnot	€ toimintojuri	yht	Osuus	€		
tositteiden käsitteily ja vienti kirjapitoihin	- € tositteiden määrä (kpl)	1	1	0,00		
	- €					
	- €					
					- €	

Laskentakohteiden/tuotteiden kustannukset

